

Kolegiata

Na wschodnim brzegu Gopła wznosi się kolegiata p.w. śś. Piotra i Pawła w Kruszwicy. Romański charakter budowli podkreślają grube, kamienne mury, półkoliste łuki oraz proste geometryczne kształty. Wnętrze kościoła jest bardzo surowe, wręcz ascetyczne. Nawy, transept i prezbiterium przykryte są belkowym stropem, sklepienia absyd wykonano z drobnych kamieni i okrzesków, a w wieżowych kruchtach zachowały się najstarsze w Polsce sklepienia na skrzyżowanych kamiennych gurtach.

Wschodnia fasada budowli jest ciekawą kompozycją pięciu symetrycznie rozmieszczonych absyd. Stronę południową zdobią trzy romańskie portale, natomiast masyw zachodni w przyziemiu jest kamienny, romański, wyżej ceglany w stylu gotyckim.

Cennymi zabytkami kruszwickiej kolegiaty są dwie chrzcielnice - piaskowcowa z XI w. i granitowa z XII w. W 1954 r. odsłonięto w absydach transeptu dolne części romańskich ołtarzy. Pod łukiem tęczowym prezbiterium znajdują się pochodzące z początków XVI w. późnogotyckie rzeźby, natomiast na ścianach rzeźby klęczących aniołów (I poł. XVIII w.) pochodzące z ołtarzy barokowych kolegiaty. W kościele znajdują się XVII-wieczne marmurowe płyty poświęcone początkom kościoła i pierwszym biskupom. W północny portal ściany wmurowano płytę nagrobną starościny Zofii Oponowskiej, zmarłej w 1500 r.

Ciekawostką jest fakt, iż przy kruszwickiej świątyni należącej pierwotnie do zakonu benedyktynów, istniała biblioteka, w której przechowywano do poł. XIX w. bogato ilustrowany "Ewangeliarz kruszwicki" - pergaminowy kodeks benedyktynów. Obecnie ten cenny zabytek rękopiśmiennictwa, jaki i wiele innych zachowanych pamiątek znajduje się w zbiorach Archiwum Archidiecezji w Gnieźnie.

Więcej informacja na stronie: www.kolegiatakruszwica.pl

[Wszystkie galerie](#)